

Lesidee bij het boek 'Aan de kant, ik ben je oma niet!'

door Marianne Scheeper

Lesdoel

Een les voor groep 7 of 8 bij het boek 'Aan de kant, ik ben je oma niet!' van Bette Westera met prachtige illustraties van Sylvia Weve. De verhalen in het boek zijn verdeeld over 2 bladzijden per personage, met op de 1^e het heden van een persoon en vervolgens zijn of haar verleden. Door in het gesprek in te gaan op de overeenkomsten en verschillen van het personage toen en nu, wordt het begrip identiteit verkend en kan ook aan bod komen wat ouder worden betekent voor anderen en jijzelf.

Achtergrond

De kinderen denken na over het begrip identiteit vanuit de epistemologische vraag: *hoe kan ik weten dat iemand dezelfde persoon is of niet?* en de ontologische vraag: *wat maakt iemand identiek door de tijd heen?* Ook veel filosofen hebben door de jaren heen nagedacht over deze en andere vragen rondom identiteit: als je er bijvoorbeeld vanuit gaat dat persoonsidentiteit door de tijd heen niet bestaat, hoe kan een misdadiger dan nog verantwoordelijk zijn voor een daad uit het verleden? Hij was toen immers niet dezelfde persoon. En ben je nog dezelfde persoon als je een harttransplantatie hebt gehad?

Vorbereiding

- Selecteer een verhaal uit 'Aan de kant, ik ben je oma niet' en kopieer dit eventueel voor de kinderen.
- Leg pennen en blocnotes of kaartjes klaar waarop de kinderen iets kunnen schrijven.
- Voor de verwerkingsopdracht: google een duidelijke afbeelding van een teletransporter (bijvoorbeeld van Star Trek, van dr. Barabas uit Suske en Wiske of uit Kruistocht in een spijkerbroek), print uit op wit A3 papier en kopieer deze een aantal keer. Leg gekleurde pennen of stiften klaar.

Aanpak & vragen

Lees de verhalen over één personage voor. Je kunt van tevoren de tekst kopiëren zodat de kinderen mee kunnen lezen. Vraag de kinderen wat opviel aan het verhaal en bespreek dit verder met behulp van (een selectie van) deze vragen:

Wat maakt dat een mens hetzelfde is, zelfs als zijn hele uiterlijk (haar, lichaam) door de tijd heen veranderd is?

Verandert alleen je uiterlijk door de tijd heen?

Ben je nu anders dan een jaar geleden?

Ben je iemand anders als je een kunstbeen hebt? En als je een nieuw hart hebt gekregen?

Is het erg om ouder te worden?

Wanneer ben je oud?

Na een minuut of 10 kun je het begrip identiteit introduceren. Laat ze in tweetallen alles opschrijven over hun opa of oma (of eventueel iemand anders, zoals een favoriete tante). Loop rond en stimuleer dat er niet alleen uiterlijke kenmerken genoemd worden. Deel de kenmerken met elkaar in de kring. Vertel dat al die dingen mede de identiteit van iemand bepalen en laat naar behoefte nog aanvullen. Je kunt het gesprek nu vervolgen, eventueel met deze vragen:

- Heeft iedereen een identiteit?
- Kun je je identiteit kwijt raken?
- Kan je identiteit veranderen? Bepaal je dat zelf?
- Is je identiteit alleen van jou?
- Kun je meerdere identiteiten hebben?

Verwerkingsopdracht

Verdeel de klas in groepjes en geef ze een kopie van de afbeelding van een teletransporter, populair in SF-films. Leg eventueel uit waar het voor is (wellicht kunnen de kinderen zelf voorbeelden noemen uit boeken, films of strips). De opdracht:

Overleg met je groepje en schrijf samen naast de transporter wat er wel en wat er niet van je meereist als je zelf getransporteerd wordt naar de andere kant van de wereld. Je stapt in zonder verdere bagage. Ben je precies dezelfde persoon als je daar aankomt? Waarom wel/niet?

Tip:

Een leuke les rond hetzelfde thema voor de jongste filosofen is 'Kasper ontdekt een kopietje' uit 'De Vliegende Papa's' van Berrie Heesen.

Over Marianne Scheeper

Marianne heeft na wat internationale omzwervingen en een lange carrière in de communicatie een paar jaar geleden het roer omgegooid en volgde de Beroepsopleiding Filosoferen met Kinderen en Jongeren aan de ISVW en een opleiding tot MediaCoach. Zij filosofeert met groepen kinderen uit alle bouwen van de basisschool en de onderbouw van het middelbaar onderwijs en geeft daarnaast workshops aan lerarenteams, ouders en andere opvoeders. Naast voorlichting geven & filosoferen over (nieuwe) media denkt zij met kinderen na over filosofische thema's, waaronder de burgerschapsthema's democratie en identiteitsontwikkeling. Zij is bereikbaar via marianne@filosoferenindeklas.nl.

Meer informatie? Kijk op www.filosoferenindeklas.nl of www.facebook.com/filosoferenindeklas.